

Таке організаційне підпорядкування ускладнювало виконання органами розвідки притаманних їм функцій. Цей період характеризується активізацією теоретичних розробок основ тактики розвідки, які були втілені у затверджену наказом МВС СРСР у травні 1957 р. інструкцію про роботу апаратів розвідки органів міліції. У цій інструкції визначалось, що "основне призначення розвідки полягає в проведенні зовнішнього спостереження за особами, які підозрюються у вчиненні злочинів та збору характеризуючи даних". З прийняттям цього нормативного акту завершився період закріплення притаманних розвідці напрямків діяльності і звільнення її від виконання непритаманних функцій. Протягом новітньої історії України підлягав декілька разів реформуванню та змінював свою назву: 7-ме управління, управління кримінального пошуку, Департамент кримінального пошуку, Департамент розвідувально-пошукової діяльності – поки у 2007 році підрозділу не повернули його історичну назву – Департамент оперативної служби МВС України, що найбільш повно відображає зміст завдань, які виконує міліцейська розвідка [4, с. 25].

Література

1. Энциклопедический словарь; под ред. Б.А. Введенский; т.3; БСЭ – Москва, 1955.– с. 744
2. Каральний апарат самодержавства в Україні в кінці XIX – на початку XX ст.: Монографія. Харків: Консум, 2001.– с. 288
3. Гапон О. А. Шинкаренко І. Р. Оперативно – розшукові і розвідувально-пошукові заходи: нормативне регулювання. Монографія. Київ: РВВ МВС України, 2002. с.– 312.
4. 70 років оперативної служби. Урядники: С.К.Жеребчук, О.В.Литвак, І.М. Слободян, К., 2008.– 182с.

УДК 347.983(043.2)

Нашинець-Наумова А.Ю.,
к.ю.н.,
Малий М.С.,
студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АНАЛІЗ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОСТІ, ПРОЗОРОСТІ ТА ГЛАСНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ УРЯДУ

Одним із принципів діяльності Кабінету Міністрів України, визначених Законом України "Про Кабінет Міністрів України" від 13.10.2012 р., є принцип відкритості та прозорості діяльності Уряду. Актуальність

дослідження змісту цього принципу обумовлена, тим, що організація діяльності Уряду на засадах цього принципу перебуває на етапі становлення, формування відповідної культури його реалізації та розроблення законодавства, спрямованого на його нормативне наповнення. Доцільність вивчення цієї проблеми викликано необґрунтовано низьким науковим інтересом до зазначеної проблематики, що, не в останню чергу, обумовлено відносно недавнім закріпленням цього принципу у вітчизняному законодавстві (вперше стосовно Уряду принцип відкритості було закріплено у Законі України "Про Кабінет Міністрів України" від 21.12.2006 р., а принцип прозорості – в Законі України "Про Кабінет Міністрів України" від 16.05.2008 р.).

Визначення змісту принципу відкритості та прозорості діяльності Кабінету Міністрів є неможливим без визначення співвідношення змісту зазначеного принципу зі змістом поняття "гласність". Але безпосередньо в переліку принципів діяльності Кабінету Міністрів України, закріплених як чинним Законом України "Про Кабінет Міністрів України", так і двома попередніми законами, ми цього принципу не знайдемо. Гласність у дослідженнях правників визначають як широке обнародування через засоби масової інформації процесу і результатів роботи органів виконавчої влади. На думку О. Томкіної, сутність принципу гласності полягає у відкритості, прозорості, публічності організації та діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, доступності інформації про їхню діяльність [1, с. 28-29].

Законність і прозорість – основні умови існування будь-якої демократичної держави, її обов'язкові риси. Вони необхідні для забезпечення свободи і реалізації прав громадян, здійснення демократії, створення та функціонування громадянського суспільства, а також науково обґрунтованої побудови і раціональної діяльності публічної адміністрації [2, с. 279]. Відповідно до Принципів Європейського адміністративного простору принцип відкритості і прозорості розуміється як відкритість на противагу секретності; прозорість на противагу дискретності; винятковість конфіденційного та секретного характеру діяльності органів публічної влади; набрання законної сили тільки після офіційного опублікування; підлеглість публічних адміністрацій зовнішньому контролю; обов'язкове обґрунтування та наведення підстав прийнятого рішення особою, чії права або законні інтереси зачіпаються з його прийняттям. Тож, згідно з цим документом принципи відкритості та прозорості взагалі не розділяються. Втім, уважаємо, що така позиція є дискусійною, оскільки, як слушно відзначається в літературі, відкритість не повинна ототожнюватися з прозорістю: можна бути дуже добре обізна-

ним із діяльністю апарату управління, але не мати ніяких реальних можливостей вплинути на його зміст. Є думка, що принцип прозорості повноважень проявляється у відкритості, вільному доступі до носіїв правових актів, в яких вони визначені. Однак, таке визначення є вузьким і містить лише одну зі складових цього поняття. Також, у літературі прозорість пропонується визначати як систематичне висвітлення діяльності органу державної влади, роз'яснення цілей, змісту і механізму реалізації державної політики, а відкритість – як створення органом державної влади умов для безперешкодного доступу громадян до інформації про його діяльність і до процесу прийняття рішень на всіх етапах їх готування.

На наш погляд, заслуговують на підтримку позиції тих авторів, які відзначають, що принцип прозорості органів державного управління полягає в установленні ними умов, що забезпечують залучення громадян та інших об'єктів управління до прийняття управлінських рішень за рахунок створення і гарантування високого рівня їх обізнаності щодо змістовної та процедурної сторони державно-управлінської діяльності, а принцип відкритості державної влади є її обов'язком із забезпечення можливості вільного доступу громадян до здійснення управління державними справами у спосіб безпосереднього волевиявлення, служби на посадах державних службовців, а також безпосередньо – через вибір конкретних кандидатів у депутати і політичних партій, які будуть представляти інтереси громадян в парламенті та в органах місцевого самоврядування.

Отож, аналіз змісту понять "відкритість", "прозорість" і "гласність" дають підстави зробити висновок про те, що кожен із цих принципів є самостійним і потребує окремого закріплення у законодавстві. Таким чином, як підсумок можемо зазначити, що процес такого врегулювання є незавершеним і триває як на рівні прийняття законів, так і на підзаконному рівні. Окремим завданням слід уважати подолання стереотипу недоступності до інформації про діяльність Уряду у громадян, чому мають передувати робота з готування відповідних нормативних актів і система заходів з інформування громадян про можливості контактування з вищим органом виконавчої влади.

Література:

1. Томкіна О. Принцип гласності процедури прийняття правових актів Кабінету Міністрів України / О. Томкіна // *Право України.* – 2004. – № 9. – С. 28-29.
2. Колпаков В.К. Курс адміністративного права: України : Підручник / В.К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ФОНДУ ФІНАНСУВАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ВИТРАТ НА АВІАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ АВІАЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Сучасний суб'єктний склад публічної фінансової системи України характеризується широким колом учасників. Серед них в авіаційній галузі провідну роль відіграє Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях (далі – Фонд).

Відповідно до п. 1 Положення про Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях (далі – Положення) "Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях створюється при Державному департаменті авіаційного транспорту (Укравітранс) з метою фінансування заходів щодо забезпечення діяльності цивільної авіації в Україні відповідно до вимог Конвенції про міжнародну цивільну авіацію та участі України у міжнародних авіаційних організаціях" [1].

Сама назва цього Фонду вказує на належність його до першої складової фінансової системи – державних фінансів¹, яким в свою чергу притаманне специфічне коло суб'єктів, об'єднаних у єдину групу – *державні фонди коштів*.

Загалом на сучасному етапі формування вітчизняної фінансової політики *державні фонди коштів* поєднують у своєму складі такі групи фондів: 1) Державний бюджет України, до складу якого, зокрема, входять державні цільові бюджетні фонди коштів; 2) державні цільові позабюджетні фонди коштів; 3) фонди коштів Національного банку України; 4) фонди коштів державних комерційних організацій [2, с. 245-246; 3, с. 12].

Кожній з означених груп фондів притаманний комплекс кваліфіка-

¹ За загальноприйнятим підліом публічна фінансова система складається з: а) державних фінансів; б) місцевих фінансів; в) суспільних фінансів.